

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

13.08.2020. Nr. 1.8-2/837

Uz VSS 30.07.2020. Prot. Nr.30, 18.§

Satiksmes ministrijai

Atzinums par informatīvo ziņojumu “Par valsts līdzdalības saglabāšanu valsts akciju sabiedrībā “Latvijas jūras administrācija””

Konkurences padome (turpmāk - KP)¹, ir izvērtējusi Satiksmes ministrijas (turpmāk - SM) informatīvo ziņojumu “Par valsts līdzdalības saglabāšanu valsts akciju sabiedrībā “Latvijas jūras administrācija”” (turpmāk - Ziņojums), kā arī tam pievienoto Ministru kabineta protokollēmuma projektu, un norāda uz turpmāk minēto.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

SM ieskatā VAS “Latvijas jūras administrācija” (turpmāk - Sabiedrība) komercdarbība atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, līdz ar to valsts līdzdalība Sabiedrībā ir saglabājama.

Ziņojumā norādīts, ka Sabiedrība veic komercdarbību, kas pamatā ir saistīta ar tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu izpildi, vienlaikus Sabiedrība veic komercdarbību brīvajā tirgū realizētu pakalpojumu sniegšanā jomās, kur tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu. Tāpat Sabiedrības īpašumā un pārvaldībā ir navigācijas tehniskie līdzekļi, kas ir stratēģiski svarīgi objekti valsts drošībai.

KP atzīst Sabiedrības būtisko lomu jūrniecības nozarē, kas ļauj izpildīt valsts uzņemtās starptautiskās saistības, tomēr vienlaikus KP norāda, ka, neskatoties uz Sabiedrības plašo kompetenču loku, līdzdalības juridiskajam un ekonomiskajam izvērtējumam ir jābūt par katru no Sabiedrības saimnieciskās darbības veidiem.

KP, iepazīstoties ar normatīvajos aktos norādītajiem Sabiedrības darbības virzieniem², Sabiedrības oficiālajā tīmekļvietnē publicēto maksas pakalpojumu cenrādi³, konstatē, ka SM, veicot līdzdalības izvērtējumu, Ziņojumā nav vērtējusi visus Sabiedrības saimnieciskās darbības veidus un to atbilstību VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem. Tāpat KP konstatē, ka Ziņojumā ietvertais izvērtējums ir veikts tikai vispārīgi un nav atzīstams par pilnīgu.⁴

¹ [VPIL 88.panta otrā daļa](#)

² Sabiedrības kompetence noteikta [Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 6.panta pirmajā daļā](#)

³ <https://www.lja.lv/pricelistis>

⁴ Piemēram, attiecībā uz pakalpojumiem, kas būtu atzīstami par stratēģiski svarīgiem valsts vai pašvaldības

Pastāvot minētajiem apstākļiem, KP sniegs atzinumu tikai par Ziņojumā atspoguļotajiem Sabiedrības saimnieciskās darbības veidiem. Savukārt atlikušajā daļā KP aicina SM veikt atkārtotu izvērtējumu, kurā tiktu vērtēta arī pārējo Sabiedrības darbības veidu atbilstība VPIL 88.panta pirmās daļas prasībām.

Ziņojumā norādīts, ka ir veikta analīze turpmāk norādītajiem Sabiedrības pakalpojumiem:

- 1) hidrogrāfisko (dziļuma) mērījuma pakalpojumiem;
- 2) navigācijas pakalpojumiem;
- 3) kartogrāfijas datu sagatavošanas un izplatīšanas pakalpojumiem;
- 4) kuģu un zvejas laivu tehniskās apskates pakalpojumiem;
- 5) kuģu tehniskās uzraudzības pakalpojumiem;
- 6) Sabiedrības pamatkapitālā esošo bāku pārvaldībai⁵.

Attiecībā uz hidrogrāfisko mērījumu pakalpojumiem Ziņojumā tiek norādīts, ka šo pakalpojumu sniedz vairāki citi tirgus dalībnieki, vienlaikus tiek norādīts, ka par oficiāli izmantojamiem navigācijā atzīstami tikai tie dati, kurus ieguvusi un apstrādājusi Sabiedrība. Ņemot vērā, ka Latvijā nav neviens privātais tirgus dalībnieks ar atbilstošu tehniskā nodrošinājuma kapacitāti un pakalpojums sniegšanai nepieciešami ievērojami ieguldījumi tehnoloģijās, tiek prezumēts, ka pastāv tirgus nepilnība un līdz ar to konstatējams VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais izņēmums.

KP norāda, ka, lai konstatētu tirgus nepilnību ir nepieciešams nodalīt, gadījumus, kad Sabiedrība, veicot dziļuma mērījumus, pilda pienākumu, kas izriet no valsts uzņemtajām starptautiskajām saistībām un kādos Sabiedrība veic dziļuma mērījumus, sniedzot maksas pakalpojumus, piemēram, ostām.

Līdz ar to, KP norāda, ka attiecībā uz Sabiedrības darbību, kas tieši vērsta uz starptautiski noteikto pienākumu izpildi, ņemot vērā, ka šo pakalpojumu sniegšana ir svarīga, lai novērstu iespējamus kuģu un citu peldlīdzekļu nelaiemes gadījumus, ir pamats uzskatīt, ka šo pakalpojumu sniegšana aizsargā valsts intereses vides un iedzīvotāju drošības jomā. Tādējādi šo pakalpojumu sniegšanas pieļaujamība pamatojama ar VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktu. Savukārt attiecībā uz Sabiedrības darbību, kas saistīta ar dziļuma mērījumu maksas pakalpojumu sniegšanu, KP ieskatā informācija par pakalpojumu ir papildināma.

Attiecībā uz navigācijas pakalpojumiem, KP norāda, ka Ziņojumā nav sniegts šī pakalpojuma juridiskais un ekonomiskais izvērtējums, līdz ar to KP nevar sniegt atzinumu par šo Sabiedrības sniegto pakalpojumu. KP papildus norāda, ka no Ziņojuma teksta nav skaidri saprotams, vai ar navigācijas informācijas izplatīšanu tiek domāts tas pats, kas ar navigācijas pakalpojumu sniegšanu.

Attiecībā uz kartogrāfijas datu sagatavošanas un izplatīšanas pakalpojumiem Ziņojumā norādīts, ka šo pakalpojumu sniedz vairāki citi tirgus dalībnieki, vienlaikus tiek norādīts, ka par oficiāli izmantojamiem navigācijā atzīstami tikai tie dati, kurus ieguvusi un apstrādājusi Sabiedrība. KP norāda, ka attiecībā uz kartogrāfijas datu sagatavošanu pirmšķietami ir konstatējams VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā norādītais izņēmums, ņemot vērā sabiedrības drošības un vides intereses. Savukārt attiecībā uz kartogrāfijas izplatīšanu, KP norāda, ka tās rīcībā nav informācijas par to, kādi ir šķēršļi, kas liedz privātajiem tirgus dalībniekiem izplatīt Sabiedrības kartes.

Attiecībā uz kuģu un zvejas laivu tehniskās apskates pakalpojumiem, KP norāda, ka šī pakalpojuma vērtējums Ziņojumā nav ietverts.

Savukārt attiecībā uz kuģu tehnisko uzraudzību, KP norāda, ka Ziņojumā būtu vēlams ietvert informāciju, kādēļ privātie komersanti nepiedāvā attiecīgo pakalpojumu reģionos. Vienlaikus, KP konstatē, ka Latvijas kuģu tehnisko uzraudzību veic Sabiedrības Administrācijas Kuģošanas drošības inspekcija vai Administrācijas pilnvarota klasifikācijas sabiedrība⁶, tādējādi būtu vēlams norādīt pēc kādiem kritērijiem Sabiedrība izvēlas klasifikācijas sabiedrību iepriekš minētā pakalpojuma sniegšanai. Vienlaikus, KP norāda, ka Sabiedrībai būtu nepieciešams apzināt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpuma riskus un pasākumus to novēršanai, ņemot vērā, ka pati Sabiedrība veic klasifikācijas sabiedrību uzraudzību un konkrētā statusa piešķiršanu. Tādējādi,

---

administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai (VPIL 88.panta pirmās daļas 2.p.), Ziņojuma 8.lpp.

⁵ Skatīt Ziņojuma 7. un 8.lpp.

⁶ Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 18.panta pirmā daļa; [atzīto klasifikācijas sabiedrību saraksts](#).

lai būtu iespējams konstatēt VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto izņēmumu, KP ieskatā, informāciju par šo pakalpojumu nepieciešams papildināt.

Ziņojumā norādīts, ka Sabiedrība pamatkapitālā esošo bāku pārvaldību veic, pamatojoties uz VPIL 88.panta pirmās daļas 3. punktu, ņemot vērā, ka bākas un krasta navigācijas līdzekļi tiek uzskatīti par neatņemamu drošas kuģošanas sastāvdaļu. Papildus norādīts, ka bāku darbības nodrošināšana dod būtisku ieguldījumu drošā kuģu satiksmē Latvijas ūdeņos, nodrošinot drošus kravu un pasažieru pārvadājumus, kā arī vides aizsardzību, mazinot negadījumu risku.

Iepazīstoties ar Ziņojumā sniegto informāciju attiecībā uz bāku apsaimniekošanu, KP norāda, ka bāku nepārtrauktas darbības nodrošināšana ir cieša korelance ar sabiedrības drošības, ne tikai valsts, bet arī starptautiskajā mērogā, interešu ievērošanu. Līdz ar to, KP ieskatā, Sabiedrības darbību, veicot bāku pārvaldību, iespējams pamatot ar VPIL 88.panta pirmās daļas 3.punktu.

Ziņojumā attiecībā uz pakalpojumiem, kurus Sabiedrība sniedz, pamatojoties un VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktu, ir norāde, ka tie ir transporta nozares jūrniecības apakšnozares pakalpojumi, kas ļauj realizēt karoga valsts, ostas valsts un piekrastes valsts funkcijas.

KP norāda, lai pakalpojumi būtu atzīstami par stratēģiski svarīgiem, pirmkārt, tos ir jānosaka pēc iespējas precīzāk. KP ieskatā konkrētu pakalpojumu noteikšana par stratēģiski svarīgiem ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai tiktu konstatēts VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais izņēmums. Proti, KP ieskatā noteiktos gadījumos arī privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi nodrošināt stratēģiski svarīgu pakalpojumu sniegšanu, līdz ar to, lai varētu konstatēt VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto izņēmumu, publiskajai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī veikt tirgus izpēti, kurā tiktu izvērtēts, vai konkrēto pakalpojumu sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi pilnvērtīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību. Tādējādi SM, veicot papildu izvērtējumu, būtu jāizvērtē, vai konkrētos stratēģiski svarīgos pakalpojumus nav iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem regulēta tirgus ietvaros, piemēram, daļā par kuģu tehniskās uzraudzības pakalpojumiem.

Ievērojot minēto, KP aicina SM papildināt Ziņojumu un sniegt visaptverošu Sabiedrības sniegto pakalpojumu izvērtējumu⁷, lai KP varētu sniegt pilnīgu atzinumu par valsts līdzdalības saglabāšanu Sabiedrībā un pakalpojumu atbilstību VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmumiem.

Priekšsēdētāja p.i.

J. Račko

---

⁷ KP ir sagatavojusi [informatīvo materiālu](#) un [pašnovērtējuma rīku](#), lai atvieglotu publiskas personas līdzdalības izvērtējuma kapitālsabiedrībā veikšanu.